

Foto: Produsenten

Er traktoren riktig skodd for vinteren? Hvorfor bør du tenke deg om to ganger før du pigger dekk med ribber? Og har seiping effekt? Vi gir deg svarene.

TEKST: Sesselja Bigseth, sesselja.bigseth@tunmedia.no

Når vinteren kommer med snø og is, blir dekkene noe av det viktigste på traktoren. En traktor som er riktig skodd, er både bedre rustet til å ta fatt på oppgavene og mer energieffektiv i drift. Vi har sett på ulike løsninger.

Bør du velge vinterdekk

For dem som bruker vinteren til broyting og snørydding, er egne vinterdekk den mest behagelige løsningen. På dette markedet har Nokian markert seg som en markedsleder med TRI 2. Dekkene er godkjent for opp til 65 km/t, og man kan dermed holde nes-

ten dobbel hastighet sammenlignet med om man kjører på vanlige dekk med kjetting.

– For traktor på landevei er TRI 2 vårt spesialdekk for dem som ønsker komfort når de kjører vinterstid. Det er spesielt egnet for entreprenører, kommuner og gårdbrukere som driver snøbroyting vinterstid, forteller Trond Andersen i Nokian Dekk AS.

TRI 2 kan brukes året rundt på landeveien. Dekket har knastemønster og er særlig tilrettelagt for snørydding om vinteren og feiing om sommeren. Det er imidlertid ikke egnet til jordarbeiding.

– Knastemønsteret gjør at du har hele anleggsflata å kjøre på, slik at kontaktflata er større enn for vanlige traktordekk. Det gir godt grep på landevei, og jeg tror vi har en fordel i at vi er en nordisk produsent med fokus på vinteregenskaper, sier Andersen.

At han velger å vektlegge den nordiske profilen, er ikke uventet. Konkurrenten Alliance har et mønster som ligner på Nokian, men Alliance ble grunnlagt i Israel og har fabrikk der og i India. Nokian er derimot utviklet for is og snø i Finland, hvor klimaet ligner vårt.

Bedre grep: Kr. Faksvåg i Kristiansund leverer seipede TRI 2-dekk. Foto: Produsenten

Helårsdekk: Nokians TRI 2 kan brukes på landeveien både vinter og sommer, så lenge du ikke pigger dem.

Er dekkene klare for vinteren?

Foto: Arkivbilde

Riktig skodd: At traktoren er riktig skodd for vinteren, handler både om riktig dekk, riktig utstyr og riktig lufttrykk.

Nokian interessert

Breivik kan fortelle at Nokian har fått interesse for seiping, og har besøkt en rekke kunder i Norge som har fått utført seiping av sine TRI 2-dekk. Dette bekrefter Mäkinen Perttu, som er markedsjef ved Nokians hovedkontor i Finland.

– En av kundene nevnte at hovedgrunnen til at han valgte å kjøpe disse dekkene med vintertilpassing, var at han kunne kjøre uten kjetting gjennom vinteren. Hans erfaring, etter en vinter med relativt lite snø, var at han var i stand til å arbeide raskere, sier Perttu, som kan fortelle at tilbakemeldingene de fikk, var veldig oppmuntrende.

Ver oppmerksom på at man nå vurderer strengere krav til vinterdekk for tunge kjøretøy. Mens det i dag er krav om minst tre mil-

limeter mønsterdybde, har Vegdirektoratet sendt ut forslag om å innføre et krav om fem millimeter mønsterdybde på tunge kjøretøy i en gitt tidsperiode i vinterhalvåret, og påbud om bruk av vinterdekk på disse kjøretøyene i den samme perioden.

Bedre grep med seiping

Noen er derimot ikke fornøyd med vinterdekk alene. Firmaet Kr. Faksvåg AS er en av landets ledende leverandører av landbruksdekk, og de får stadig flere forespørsler om seiping av TRI 2-dekk. Det har ført til at de har utviklet sitt eget system for seiping av slike dekk.

– Seiping er kjent fra bil og lastebil, men på traktordekk har det ikke vært like vanlig, så jeg har utviklet en metode selv, forteller

Foto: Kari M. Frøyland

Traktorekspert: Kjell Mangerud anbefaler lett kjetting om du bare kjører sporadisk på veien i vinterhalvåret.

Slik bruker du kjetting riktig

Unngå for stram kjetting. Ligger kjettingen for stramt rundt dekket, sliter du både dekk og kjetting fortere enn nødvendig. Kjettingen skal ikke være strammere enn at den kan vandre på dekket.

Unngå hastighet over 35 km/t, spesielt om du kjører på hardt underlag. Du sliter kjettingen fortere ved høy hastighet, i tillegg til at dieselforbruket øker.

Unngå lange strekk på asfalt. Kjettingen slites ned ti ganger raskere om du kjører med den på asfalt i forhold til på is og snø. Det lønner seg derfor å demontere kjettingen ved lengre forflytninger på bar asfalt.

Det kan lønne seg å fylle mer luft i dekkene i kjettingsesongen.

Hold et øye med kjettingen gjennom sesongen. Etterstram den ved behov, snu fartsretningen på kjettingen i blant, og sett inn reparasjonsdeler så fort det oppstår brudd eller feil.

(Kilde: Tellefsdal Kjetting)

Asbjørn Breivik, som tidligere har utviklet tvillinghjulmonteringen AB Dual Wheel System for Kr. Faksvåg.

Ifølge Breivik har seiping av dekk vakt interesse hos Nokian, og TRI 2-dekkene som er seipet hos Faksvåg, skal ha blitt testet hos fabrikken i Finland.

– Vi lager tynne slisser i dekket. De er så tynne at du ikke ser dem, men om du trykker på dekket, vil du se slissene, som fører til at dekket nærmest kniper seg fast i underlaget. Testene har vist at det gir opp mot 27 prosent bedre effekt når dekket var seipet, enn om det ikke var seipet, hevder Breivik, som forteller at de selger stadig flere dekk med seiping.

– Vi har mange kunder som bruker dekkene hele året. På lastebil er det kjent at dek-

Foto: Sesselja Bigseth

Kjetting: Riktig bruk av kjetting sparer både dekk og kjetting.

ket varer lengre når det seipes. Det gjenstår å se om det samme gjelder for traktor, sier Breivik.

Pigger kan bli dyr løsning

Enkelte velger å pigge dekket i tillegg til seiping, dette for å få enda bedre grep. Dette er spesielt aktuelt i de mer kupertene delene av landet.

Andre nøyer seg med å pigge ribbene i vanlige traktordekk. Du bør imidlertid være oppmerksom på at dette ikke er tilstrekkelig ifølge regelverket. Hos Kr. Faksvåg både seiper og pigger de dekk, men Breivik understreker at pigging av ribbedekk skjer på kundens ansvar.

– Du kan pigge et vanlig traktordekk, men det er fremdeles ikke et vinterdekk, på samme måte som et pigget sommerdekk til bil ikke er et vinterdekk. Får du et uhell, kan det bli spørsmål om hvordan traktoren var utstyrt, og da kan du få problemer om traktoren ikke er vinterskodd, sier Breivik.

Tar du ikke hensyn til føret, kan du risikere 5 000 kroner i bot om du blir stanset på veien. Du må regne med enda høyere bot dersom det fører til et trafikkuhell.

Riktig bruk sparer penger

Om du ikke ønsker å ha to sett med dekk, er kjetting løsningen. Riktig bruk av kjetting er avgjørende for driftsøkonomien. Du kan både spare dekk, kjetting og driv-

stoff ved riktig bruk. Hvordan du bruker kjettingen riktig, kan du lese mer om i rammesaken.

Men selv om du ikke kjører med kjetting, bør du sørge for å ha kjettingen i orden. Det kan nemlig koste dyrt å la være.

– Traktor kommer under samme lovverk som lastebiler i forskrift om bruk av kjøretøy når det gjelder krav til hjulutstyr og gripeevne. Det er antakelig mange som kjører med traktor og tilhenger etter offentlig veg, som ikke vet at de skal medbringe minst tre kjettinger til traktoren og to til tilhengeren, sier Kjell Mangerud, Norsk Landbruks traktorekspert.

Han anbefaler lett kjetting dersom du kun kjører sporadisk etter veg.

– Disse er lette å håndtere og sette på, og er mer behagelige å kjøre med etter veg, men de er selvsagt ikke så slitesterke. Ved kjøring i dyp snø og skogbruk, bør en velge kraftige kjettinger med gode pigger, anbefaler Mangerud.

Hva så med selve dekket?

Å være riktig skodd og ha godt veggrep, handler ikke bare om kjettinger og pigger. Det handler også om riktig dekkbredde og lufttrykk.

– I dyp snø vil breie dekk få stor rullestand, og mostanden kan bli så stor at man ikke kommer fram. Dekkene kan komme til å flyte i snøen og få dårlig kon-

Dette sier lovverket

Kjøretøy må ikke brukes uten at det er sikret tilstrekkelig veggrep i forhold til føret, om nødvendig ved bruk av vinterdekk med eller uten pigger, kjetting eller liknende.

Vinterdekk er spesielt merkede dekk, særskilt framstilt for vinterkjøring og med mønsterdybde minst tre millimeter. Bare vinterdekk tillates brukt med pigger, med unntak av dekk til motorsykkel.

I kjøretøy med totalvekt over 3 500 kilo som kan ventes å kjøre på offentlig veg vinterstid, skal det være tre metallkjettinger egnet for føreforholdet med i kjøretøyet.

Traktor og motorredskap som er konstruert for fart over 50 km/t, og som utstyres med piggedekk, skal ha piggedekk på hjul som sitter på samme aksel. Det er nok at bare ett hjul i en tvillingmontering har piggedekk, så fram piggedekken plasseres symmetrisk om kjøretøyets lengdeakse. (Fra Forskrift om bruk av kjøretøy, lovdata.no)

takt med bakken, sier Mangerud, og legger til at det ikke er stor hjelp i å utstyre slike dekk med kjetting eller pigger.

– Breie dekk med pigger kan gi for dårlig marktrykk, og piggene sklir oppå isen. Selv med kjetting vil de gå og grave, sier han.

Ved kjøring med og uten piggedekk bør dekkene ha lufttrykk tilsvarende det som er anbefalt i trykk- og belastningstabellene for de aktuelle dekk. Det vil si at last og hastighet bestemmer hvor høyt trykk en skal bruke.

– Det er sjelden noen fordel å bruke høyere trykk når man har pigger, for da blir det for få pigger som kommer i kontakt med isen. Unntaket kan være om det er hard stålis, sier Mangerud.

Ved kjøring med kjetting på radialdekk er forholdet det motsatte. Her mener Mangerud at du bør velge maksimaltrykket 1,6 bar.

– Radialdekket buler mer ut enn diagonaldekk, og kjører du med lavt lufttrykk kan du skade dekkssidene med kjettingen, sier han.

Når det gjelder spesielle dekk som er konstruert for kjøring i skogen eller anlegg, bør du konsultere dekkproduzentens anbefalinger, mens du på tilhengerdekk kan bruke det trykket som er anbefalt i trykk- og belastningstabellene. ■